

holde det juridiske Element udenfor, og kan det ikke gennemføres, saa siger jeg: Bort med selve Forligsinstitutionen; skulle vi forvandle det til et juridisk Element, bliver det kun en første Instants til de 3 øvrige, vi have, og saa faae vi 4 Instanser. Derfor det ærede Medlem fra Næstved (Leth), der mente, at jeg nok kunde ønske Afslutning, fordi jeg blev mere og mere distanceret, skal jeg bemærke, at jeg ikke er synderlig nedbøjet over den Distance, han har sat mig i. Naar han mener, at jeg har Mange imod mig, tror jeg, at jeg har de Samme imod mig, som ved første Behandling; jeg har ikke faaet anden Hjælp idag, end jeg fik dengang, og de Herrer, som dengang vare med mig, antager jeg ogsaa vilde være det idag. Distancen har jeg ikke mærket noget til og jeg tror heller ikke, at det ærede Medlems første Foredrag, som vi have hørt ved 1ste Behandling og atter har hørt idag, særlig var stillet til at distancere mig.

Th. Kruse: Jeg har været en meget opmærksom Tilhører til den Diskussion, som er foregaaet i Dag. (Røst: Det have vi Alle). Det ærede Medlem, som afbrød mig, maa jeg bede om at tage Ordet efter mig. Der kan for Øvrigt ikke i hans Afbrydelse ligge Noget imod; hvad jeg udtalte, at jeg havde været en opmærksom Tilhører. I Øvrigt kvitterer jeg for hans Afbrydelse. Jeg har i Scerdelshed været meget opmærksom, da det ærede Medlem for Sorø Amts 3die Valgkreds (Lauer) talte, og jo længere jo mere; thi det har i ikke ringe Grad forbauset mig at iagttage den Varme, hvormed han har grebet denne Sag an. At dette nu har sin Grund i en dyb og stærk Overbevisning om den Anstuelsses Nødvendighed, som han foretog, tvivler jeg ikke om, men det er mere og mere blevet mig klart, at denne Anstuelse hoiler paa et urigtigt Grundlag. Det ærede Medlem betonedes temmelig stærkt, og dette er kommet endnu yderligere frem i hans senere Foredrag, at Forligsinstitutionen er en af de Veie, og navnlig den første, som hele vor Retsordning har anvist Vedkommende, der have nogen Ret at søge, til at komme til sin Ret. Det er i mine Tanker et aldeles falsk Grundlag at betragte Forligsinstitutionen fra. Nei, vil man eftersøge de Bevæggrunde, som bragte hin ældre Tid til at instituere Forligsvæsenet, saa vil man finde, at det var en Vei til at bringe bort fra en evindeligt og minutios, tidsspildende og pengespildende Processførelse. Dette var en af Hovedgrundene (Afbrydelse af Lauer). Spøttede, maa jeg tale lidt?

Formanden (Krabbe): Jeg maa bede ærede Medlemmer om ikke at afbryde Taleren.

Th. Kruse: Dette var en af Hovedgrundene. Den næste Hovedgrund var den, at

lægge vort Folk alvorlig paa Sinde, at et ma-gert Forlig er bedre end en fed Proces, med andre Ord, at bringe Folk det i stadig og bestemt Grindring, som de ikke kunne slukke fra sig, at det var bedre at eftergive Noget af sin Ret, end at gaa sin Næste saa nær, som man efter den strenge Ret kan. Med andre Ord, det var Hensigten at bringe en større Humanitet ind i Forholdet mellem Mand og Mand, mellem Mit og Dit, og at man ikke skulde betragte sig selv som en Retshaver i alle Forhold, men at man skulde betragte hinanden indbyrdes som dem, der havde Krav paa Overbærenhed. Dette er den anden af de bestemte Grundfætninger, der gjorde sig gjældende i Forligsløvgivningen, og som har sit Udtryk i den bestaaende Forligsløvgivning. Derhos havde Forligsløvgivningen ganske sikkert en tredie Hensigt, som var den at forforte Afstanden mellem at paatale sin Ret og at komme til Udøvelse af den, idet man tillagde Forlig Exfektionskraft, saa at, naar Forlig var indgaaet, kunde dermed en hurtigere og kortere Retsfølgning finde Sted. Dette er den tredie Side af Forligsvæsenet. Naar jeg nu fremhever dette lige over for det ærede Medlem for Sorø Amts 3die Valgkreds, saa er det for at minde ham om, at han fra sit Stade maa komme til at staa paa Sagsøgerens Side, paa Kreditorens Side; men der er ogsaa en anden Side i denne Sag at stille sig paa, og det er paa Sagsøgte's Side, Debtors Side. Nu skulde det ganske vist være Lovgiverens Opgave at dele Sol og Bind lige mellem begge disse Parter, og det tror jeg ogsaa, at den nuværende Forligsløvgivning baade har stillet paa, og ogsaa efter de mange Mars Erfaringer, vi have for os, nogenlunde har ramt. Men har man i den nu bestaaende Lovgivning, for at naae dette Maal, bestemt bestræbt sig for at bringe Forligsprøve i Stand ikke som en Akt i Rækken af de processuelle Akter, men som en særlig enkelt Akt, der foregaar mellem selve Parterne, og har man til den Ende ordnet Forholdet saaledes, at den juridiske Indflydelse, den egentlige Sagsførerindflydelse i Principet og ogsaa i Virkeligheden i de fleste Tilfælde skal holdes udenfor denne Prøve, saa har man visselig ikke gjort dette uden Narfag. Jeg skal villig indrømme det ærede Medlem for Sorø Amts 3die Valgkreds, at hverken — formoder jeg — i Syttenhundrede og nogle og Halvfems eller nuomstunder er der Sagsførere, som man paa nogen Maade turde sammenligne med de holbergste Thingslode; men det vil ikke fornegte sig, at den strenge juridiske Opfattelse af en Sag særlig vil blive gjort gjældende af Jurister; thi de ville særlig føle sig opfordrede til at bruge deres Rumbfabry, deres større Dygtighed, deres mere nærværende Indsigt i Lovgivningen og alle dens forskjellige Finheder for at bringe deres Mandant paa den grønne Gren. Og skal saa oven i Kjøbet Jurist mødes med Jurist paa dette Omraade, vil Bestræbelsen